

Anna Muzyczuk

Sanok, st. 54, gm. loco, woj.
krośnieńskie, AZP 113-78/96

Informator Archeologiczny : badania 31, 156-157

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wierzchniowych. Stwierdzono wówczas m.in. obozowiska kultur janisławickiej i niemeńskiej, obozowisko z mezolitu – epoki brązu, osady z późnego okresu wpływów rzymskich – okresu wędrówek ludów, wczesnego średniowiecza i okresu nowożytnego.

Badaniami objęto przestrzeń 409,5 m² stanowiska w obrębie sektora B, wydzielonego w 1989 roku przez J. Brzozowskiego i J. Siemaszkę. Założono 2 wykopy: I (11 x 18 m) i II (8 x 25 m).Eksplorację prowadzono warstwami naturalnymi, ewentualnie warstwami mechanicznymi, ale w obrębie warstw naturalnych. W ramach wykopu nr 1, pod warstwą humusu, odsłonięto warstwę brązowego piasku, w której znajdowały się zabytki ceramiczne z wczesnego średniowiecza oraz okresu nowożytnego. Pod nią, w północnej części wykopu znajdowała się ciemnoczarna warstwa kulturowa z dużą ilością fragmentów naczyń ceramicznych, obtaczanych, które na podstawie morfologii można datować na koniec wczesnego średniowiecza, ewentualnie na początek późnego. We wschodniej części wykopu odnotowano warstwę kulturową o konsystencji zbliżonej do torfu, w której oprócz ceramiki (analogicznej do tej z poprzedniej warstwy), tkwiło wiele węgla drzewnych, kawałków drewna a zwłaszcza kawałków kory oraz trzy drewniane belki. W warstwie tej odkryto również fragment pływaka do sieci wykonanego z kory oraz zwój kory brzozonej (podpałka). W środkowej i wschodniej części wykopu pod warstwami średniowiecznymi znajdowała się warstwa szarego piasku, w której znajdowały się fragmenty naczyń ręcznie lepionych, które wydatowano na późny okres wpływów rzymskich i okres wędrówek ludów. W wykopie nr 1 zarejestrowano również zabytki krzemienne (warstwa 6), które należy wiązać z najstarszymi fazami osadnictwa na stanowisku. Odkryty obiekt 1 wydatowano na wczesne średniowiecze. Pełnił on być może rolę półziemianki. Z obiektem tym sąsiedował bezpośrednio obiekt 10 (jama o ciemnoszarym wypełnisku). Pozbawiony był on jednak materiału zabytkowego, co uniemożliwia określenie jego związku z półziemianką.

W wykopie nr 2, pod cienką warstwą humusu odsłonięto zarysy 20 jam, (z czego trzy tworzyły pary) oraz ślady po palu i słupie (?). Obiekty były zniszczone przez orkę. Materiał zabytkowy to przeważnie fragmenty naczyń ceramicznych ręcznie lepionych. Jedynym zabytkiem wydzielonym był paciorek wykonany z białego materiału (szkło?), który został odkryty w obiekcie 12 a. Wszystkie jamy wydatowano na okres wpływów rzymskich i okres wędrówek ludów. W południowej części wykopu odnotowano warstwę, w której znajdowały się zabytki z epoki kamienia.

Podsumowując należy stwierdzić, iż w badanej części stanowiska odkryto ciekawe i bogate ślady osadnictwa zachodniobałtyjskiego z I tysiąclecia n.e.

Znalezione naczynia z odciskami palcowo – paznokciowymi pod krawędzią wylewu, oraz inne, o powierzchniach brzuśców pokrytych pasmami odcisków paznokciowych znajdują swoje liczne analogie na terenie Polski północno – wschodniej i można je wydatować na fazy D i E okresu wędrówek ludów i przyporządkować tzw. fazie prudzkiej.

Z kolei końcowa faza funkcjonowania wczesnośredniowiecznej Jaćwieży reprezentuje zwłaszcza obiekt 1, w którym obok ceramiki obtaczanej odkryto też fragmenty siwaków z wyświecanymi powierzchniami. Ich obecność może przemawiać za datowaniem tej fazy osadniczej na czasy już po podboju krzyżackim przy zachowaniu silnych tradycji pogańskich.

Zabytki znajdują się w zbiorach Muzeum Północno-Mazowieckiego w Łomży.

Badania ratownicze powinny być kontynuowane.

SANOK, st. 54, gm. loco, woj. krośnieńskie, AZP 113-78/96

- osada z wczesnej epoki brązu
- osada z epoki brązu — okresu halsztackiego
- ślady osadnictwa z okresu lateńskiego(?)
- osada z okresu wpływów rzymskich
- osada z wczesnego i późnego średniowiecza
- osada z okresu nowożytnego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 22 sierpnia do 8 września przez mgr Annę Muzyczuk (Muzeum Okręgowe w Krośnie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 192 m².

Prace koncentrowały się we wschodniej części stanowiska. Stratygrafia pionowa przedstawiała się następująco: pod humusem zalegającym do głębokości 20-30 cm wystąpiło podglebie, miejscami o charakterze warstwy kulturowej, niżej żółta glina calcowa. Badania utrudniały płytko zalegające (szczególnie w części północnej i północno-wschodniej) wody gruntowe. W warstwie podglebia odślonięto zarysy dwóch jam osadowych, a w calcu 21 śladów po słupach. Jamy wyeksplorowano częściowo, ich zasięg bowiem wykraczał poza granice wykopu fundamentowego. Na uwagę zasługuje obiekt 2 — pozostałości domostwa o uchwyconych wymiarach 3,2 x 2,2 m, z płaskim dnem na głębokości 0,9 m i śladami 13 dołków posłupowych na obrzeżach wypełniska. W obiekcie wystąpiło prawie 600 fragmentów naczyń z okresu wpływów rzymskich, fragmenty szpili żelaznej, fragmenty kamieni żarnowych, kości zwierzęce, gładziki. Z pozostałych obiektów, humusu i podglebia pochodzi ponad 200 fragmentów naczyń, 8 wyrobów z krzemienia z radiolarytu, 14 fragmentów silnie skorodowanych przedmiotów żelaznych, ułamki kości i zębów zwierzęcych, żużel, polepa, węgle drzewne. Wydobyto również fragment naczynia grafitowego, który należy łączyć z kulturą lateńską.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Krośnie.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

Sędzin Drugi, st. 53, gm. Zakrzewo, woj. włocławskie - patrz: neolit

SIEDLEC, st. 17, gm. Bochnia, woj. tarnowskie, AZP 104-60/123

- cmentarzysko kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 8 do 30 września przez mgr. Jerzego Okońskiego (Muzeum im. St. Fischera w Bochni). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 512 m².

Wyeksplorowano 7 zespołów grobowych (nr 16-22/97) oraz uzyskano serię 21 zabytków żelaznych z warstwy humusu. Stanowisko było bardzo zniszczone; w czasie badań powierzchniowych AZP, późniejszych weryfikacyjnych oraz wykopalisk sezonu 1996 stwierdzono obecność na powierzchni skupisk materiału, kości i zabytków żelaznych z rozorywanych grobów. Spośród pochówków wyeksplorowanych w 1997 r. jedynie 3 zespoły (18, 20 i 22/97) były lepiej zachowane: miąższość wypełnisk jam grobowych wynosiła do 25 cm. Pozostałe obejmowały denne części jam lub nawet tylko wmywy wypełnisk grobów w calec (przebarwienia z nielicznymi komponentami kulturowymi). Pochówki były grobami ciałałpalnymi bezpopielnicowymi. Ich wyposażenie cechowało ubóstwo inwentarza, choć obraz jest zdeformowany stanem zachowania. Poza zespołem wyłącznie przepalanej ceramiki z jam grobowych pochodzi m.in. późnolateński szeroki grot, fragment zapinki, przebijak, kółko żelazne i przęślik. Konserwacji poddano 32 przedmioty żelazne oraz zrekonstruowano 12 naczyń.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum im. St. Fischera w Bochni.

Wyniki badań zostaną opublikowane w pracy: Jerzy Okoński, Paulina Poleska *Cmentarzysko kultury przeworskiej z młodszego okresu przedrzymskiego na stan. 17 w Siedlcu, gm. Bochnia*, „Rocznik Bocheński”, t. V.

Badania zakończono.

SIEMIECHÓW, st. 2, gm. Widawa, woj. sieradzkie, AZP 73-45/57

- osada kultury przeworskiej (późny okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Marię Jażdżewską (Muzeum Miasta Pabianic). Finansowane przez PSOZ i Muzeum Miasta Pabianic. Dwudziesty drugi sezon badań. Przebadano 499,5 m².

W nawiązaniu do wykopów ubiegłorocznych w części południowo-wschodniej stanowiska (zagrożonej głęboką orką pod sadzonki) założono kolejne odcinki, o łącznej powierzchni niemal 500 m² w tym 14 m² odcinków sondażowych 1 x 1 m. Odkryto dwa kolejne obiekty mieszkalne (XLIII i XLIV) — półziemianki o konstrukcji słupowej, zbudowane na planie prostokąta, ponadto pięć wielkich palenisk luźnych (71-75), osiem jam gospodarczych i liczne zaciemnienia, zawierające bryłki polepy. Chata XLIII